

české armády mnoho nezmění. Dostaví-li se však skutečně nová vlna českého vlastenectví, měl by se změnit i vztah k obraně nového státu.

1) Údaje z letošního roku byly získány průzkumem veřejného mínění z dubna 1992 a údaje uváděné jako loňské jsou výsledkem šetření z června 1991.

2) Souhlasí 59 %, nesouhlasí 20 %, neví 21 %.

3) Souhlasí 46 %, nesouhlasí 27 %, neví 27 %.

4) Souhlasí 12 %, nesouhlasí 61 %, neví 27 %.

5) Viz HERZMANN, J. a kol.: *Názory na československou armádu, závěrečná zpráva z průzkumu veřejného mínění*, IVVM Praha, 1991 a DUBEN, P. a kol.: *Postavení armády ve společnosti a prestiž vojenského povolání, závěrečná zpráva z průzkumu veřejného mínění*, VÚSV Praha, 1991.

6) Herbert Spencer, *Filosofie souborná*, Praha 1904.

7) Po nadšení z pádu komunistických režimů Východní Evropy, které bylo doprovázeno výrazným snížením pocitu ohrožení, měl irácký vpád do Kuvajtu na evropské veřejné mínění charakter ledové sprchy a pocit ohrožení a kladný vztah k obranným institucím okamžitě vzrostl.

Prameny: Eurobarometer 1974-1990 Trends, Brussels 1991

Eurobarometer No. 35, Brussels 1991.

Eurobarometer No. 36, Brussels 1992.

8) Bundeswehr se těšil podpoře obyvatelstva pro své sekundární a symbolické funkce. Pokud jde o jeho primární funkce, ubránit SRN proti vojenské agresi z Východu, pak pouze jedna třetina populace zastávala názor, že Bundeswehr je schopen spolu se spojenci úspěšně bojovat proti agresorovi. Takové hodnocení nevedlo ani ke krizi legitimacy ani k problémům v kognitivní disonanci, neboť reálné vojenské ohrožení z Východu nebylo pocítováno jako akutní.

Zoll Ralph: *Public Opinion on Security Policy and Armed Forces - the German Case*; Brussels; NATO; December 1991.

Generálmajor PhDr. Tibor Hochsteiger, CSc.

ZKUŠENOSTI Z DĚLENÍ ARMÁD VE DVACÁTÉM STOLETÍ

Dělení armády mezi nově vzniklé státní celky je v novodobé historii Evropy natolik výjimečným jevem, že jen stěží nacházíme dějinné paralely, ze kterých by bylo možné vyvodit nějaké obecně platné zkušenosti. K ucelenému pohledu na mnohostranný a nesporně značně složitý proces předpokládaného dělení Československé armády náleží přesto

alespoň letmé historické ohlédnutí. Jeho potřeba není motivována snahou o nalezení modelového návodu či dokonce jakéhosi archetypu na rozdělení ozbrojených sil zanikajícího státu, neboť každý z řídkých případů se jeví jako jev jedinečný. Pohled zpět přesto připomene některá fakta, snad v dnešních souvislostech i podnětná, ale hlavně varující.

Pokud pomíneme nedávné a dosud neukončené dělení ozbrojených sil bývalého Sovětského svazu či rozpad jugoslávské federální armády, pak v moderních evropských dějinách nalezneme pouze dva případy, které v zásadě mohou být označeny jako mírové rozdělení armády po předchozí koordinované přípravě. Jedná se o zánik švédsko-norské unie v roce 1905 a o oddělení Irsku od Anglie roku 1921. Korektní formu rozchodu v mírových podmínkách přitom podmiňovala podoba předchozího soužití a zejména postavení armád v jeho rámci.

Platilo to především o **švédsko-norské unii (1814-1905)**, kde obě armády existovaly personálně, organizačně i materiálně zcela odděleny a zásadní rozhodnutí, týkající se jejich síly a případného použití mimo hranice státu zůstaly plně v kompetenci národních parlamentů. Autonomnost obou armád pak usnadnila jejich bezproblémovou rozlukou a samostatné působení po zániku unie.

V případě **oddělení Irsku od Anglie** šlo fakticky o odchod armády koloniální velmoci ze země, jež získala samostatnost, ovšem s přetrvávajícím výrazným vlivem Velké Británie zvláště v irské zahraniční politice a částečně rovněž ve vojenské oblasti (např. právo britského válečného loďstva užívat irské přístavy). Kromě materiálních otázek, řešených kupříkladu odprodejem části britské výzbroje irské legální armádě, se dlouhodobě hledalo vyjasnění vztahu k původně ilegální Irské republikánské armádě, tvořící poté součást ozbrojených sil Irsku.

Uvedené příklady jsou samou podstatou značně vzdáleny předpokládanému charakteru plánovaného rozdělení dosud jednotné organizované Československé armády. Zůstaneme-li na půdě vlastních národních dějin a v jejich kontextu i historie Československé armády, pak v okamžicích jejího zrodu v roce 1918 i přechodného rozdělení v roce 1939 můžeme zrekonstruovat momenty dělení stávající odborné složky státu, byť v mimořádných vnitřních i zahraničně politických poměrech. U některých aspektů těchto historických procesů se proto podrobněji zastavíme.

Úplný **rozklad rakousko-uherské armády na podzim 1918** spolu s vyhlášením samostatného čs. státu nebyl přirozeně státními a vojenskými orgány monarchie očekáván. Sám konec války a běh dní bezprostředně poválečných ve svém souhrnu vylučoval možnost předem připravit a alespoň v základních směrech řídit již probíhající živelný rozpad armády monarchie. Svévolný návrat jednotek z fronty, aktivity místních civilních a vojenských orgánů jednotlivých regionů při utváření prvních vojenských složek nového státu, způsob získávání výzbroje - to vše neslo všechny rysy revolučních událostí bez možnosti jejich centrální korekce. V tehdejší atmosféře převratu nebylo ani reálné, aby v otázce určitého dělení armády existovala nějaká přímá spolupráce mezi vznikajícími Československými státními a vojenskými institucemi a stávajícím systémem státní moci monarchie. Případní partneři v takovém jednání, tj. ministerstvo války ve Vídni, respektive pražské vojenské velitelství na jedné straně a na druhé pak Národní výbor a jeho vojenská složka zastávaly v první řadě protichůdná stanoviska: udržet či naopak převzít moc. V tomto duchu se také nesla veškerá jednání v Praze a na nižších úrovních i v jiných místech Čech a Moravy, ukončená posléze koncem října 1918 převzetím moci českými orgány. Oddělení Slovenska od Uher a situace na Podkarpatské Rusi měly v tomto ohledu podstatně odlišný průběh, a jak dále uvedeme, z vojenského hlediska se jednalo o dlouhodobější proces.

Z pohledu vojenských složek monarchie působících na našem území se rozhodujícím faktorem stalo uzavření příměří s Dohodou 3. listopadu 1918, kdy došlo k zastavení bojů na frontě a císařská armáda přestala fakticky existovat. Její velitelské a správní orgány byly v té době již akčně bezmocné. Současně s dovršením rozpadu habsburské monarchie se moci

ujímaly nové národní vlády nástupnických států. Do prosince 1918 tak vzniklo i Německé Rakousko, mimo jiné i budoucí partner v jednání s Československem i v otázce dělení mobilního majetku bývalé rakousko-uherské vojenské správy.

Sledovaný proces se přirozeně nevyčerpával pouze dělením v materiální sféře, ale nesl s sebou rozsáhlý komplex problémů řešitelných mnohdy jen ze systematické a často dlouhodobé spolupráce řady rozličných institucí. V našem článku připomeneme jen některé z nich.

V právní oblasti se - také s ohledem na naléhavé existenční potřeby v napjaté vojenské situaci - přijala forma převzetí dosavadního právního řádu a právních norem Rakousko-Uherska. Jednalo se celkem o 19 zákonů a císařských nařízení, z nichž většina pozbyla platnosti přijetím branného zákona v roce 1920, zbývající nahradily odpovídající zákony v průběhu třicátých let. Uplatnění převzatých právních předpisů se ovšem již záhy střetlo s řadou obtíží praktického rázu, daných mimo jiné specifikou zrodu československé armády z několika rozdílných složek: Československé zahraniční legie, existující v zemích Dohody již před vznikem republiky řídily své působení vlastním zákonodárstvím, které se neshodovalo s právním řádem domácí ozbrojené síly státu.

Aplikaci převzatých norem rovněž zužovaly zvláštnosti dosud improvizované výstavby nové armády, která postrádala řadu dosavadních prvků bývalé branné moci monarchie. Reálná použitelnost převzatých zákonů se tedy v praxi omezila: některé veřejné mínění respektovalo (např. opatřování potřeb pro vojsko), jiné (v první řadě ty, které určovaly přímé osobní povinnosti občanů k vojenské službě) se spojovaly se zaniklou monarchií a v poválečné atmosféře namnoze odmítaly. Respekt k právnímu řádu se dařilo navozovat jen postupně. Platilo to i v případě prozatímních norem, platných pro vnitřní život armády (prozatímní kázeňský řád).

V organizační oblasti se z praktických důvodů v mnoha směrech vycházelo ze stávající organizační a dislokační struktury armády monarchie na našem území a její prvky do stupně pluk byly v zásadě převzaty. Veškeré aktivity v tomto směru - jakož i v jiných sférách dělení c. a k. armády - patřily do výlučné kompetence československých orgánů a rakouská, případně uherská (maďarská) strana do ní z výše uvedených důvodů nemohly trvaleji zasahovat. Jako určující rys tohoto komplikovaného procesu lze současně označit i vysokou míru improvizace a skutečnost, že na území Slovenska a Podkarpatské Rusi mohla být nová vojenská organizace prosazena až po skončení bojů v roce 1919. Celkově se tato oblast plně ustálila až o rok později.

První nejvyšší vojenský orgán československého státu - **Výbor národní obrany** - pověřený řízením vojenských záležitostí na celém jeho území, tvořil spolu s institutem Nejvyššího správce čs. vojsk a Zemským vojenským velitelstvím dočasně Vrchní vojenské velitelství, jež zaniklo po ustavení MNO v polovině prosince 1918. Jeho významným úkolem se stalo zřízení soupisných komisí k podchycení údajů o počtech příslušníků vznikající armády a požadavek povinného hlášení mužstva vracejícího se z fronty a určených ročníků povolovaných z domova. Přehled také získávala místní vojenská velitelství, a to využitím dosavadního systému náhradních praporů, který byl oživen především pro rychlé zformování polních jednotek, zasazených spolu s dobrovolnickými formacemi v pohraničí a na Slovensku. Jestliže u vojskových těles bylo prakticky beze změn převzato existující organizační členění, bylo tomu jinak u vyšších velitelství.

V tomto ohledu došlo ke zrušení předchozí sborové struktury. Bývalé sborové oblasti po rozpadu monarchie zasahovaly na Moravě a Slovensku na území cizích států a proto je postupně nahradila zemská vojenská velitelství. Problematickým se ukázalo tvoření brigádních a divizních velitelství, jež narazilo na odmítavý postoj veřejnosti (ta na ně hleděla s despektem jako na symboly c. a k. militarismu). Přechodně jejich úkoly plnily vojenské inspektoráty, přeměněné až po ukončení bojů na Slovensku na podzim 1919 v divizní oblasti.

V téže době zanikly i zbylé útvary domobrany a zeměbrany, které pak s dobrovolnickými

jednotkami přešly do ucelené organizační struktury unifikované československé armády. Také **personální oblast** ovlivnily mimořádné podmínky Československé armády. Ve dnech bezprostředně po vyhlášení samostatnosti byla aktivitou místních civilních a vojenských orgánů pořádána shromáždění příslušníků armády, na nichž přísahali věrnost novému státu a současně byli zproštěni předchozí přísahy monarchii. Následující období se neslo ve znamení bojů na Těšínsku a na Slovensku a proto k systematickému přezkoumání spolehlivosti příslušníků armády v činné službě (vojenských gážistů) mohlo dojít až v průběhu roku 1919. Stalo se tak obvykle formou jednání osobní a stížnostní komise MNO, která posuzovala předpoklady uchazeče i nadále v Československé armádě sloužit. Překážkou v přijetí se mohla stát předchozí aktivita ve službách monarchie, jež objektivně poškodila zájmy Čechů a Slováků a neznalost služebního jazyka. Touto formou nebyla opětovně aktivována řada vyšších důstojníků bývalé c. a k. armády, podle domovské příslušnosti čs. státních příslušníků. Čs. vláda na poválečné mírové konferenci přijala mezinárodní závazek tyto své občany hmotně zajistit systémem zaopatřovacích požitků (tj. formy důchodu).

Celá problematika osobních finančních nároků bývalých příslušníků rakousko-uherské armády nebyla vyřešena jednorázově, stala se předmětem vnitropolitických sporů i v následujícím období a řada případů se obtížně posuzovala ještě ve třicátých letech.

Pouze v **materiální oblasti** lze v zásadě hovořit o přímých a soustavných kontaktech států, podílejících se v různé míře na dělení majetku bývalé rakousko-uherské vojenské správy. Přitom úroveň korektní spolupráce určoval zájem zúčastněných získat výhodně co nejvíce vojenského materiálu z obrovských válečných zásob, přičemž možnosti jednotlivých států ovlivňovat tento proces nespočívaly ve stejné rovině. Rozdílné výchozí podmínky určovalo zvláště množství výzbroje a výstroje, zanechaných na území nových států. V případě Československa, jehož území patřilo za války k týlu, se zde nacházelo jen málo materiálu, určeného k výcviku náhradních těles. Ostatní nástupnické státy se nacházely v podstatně lepší pozici: materiál, zanechaný např. na území Rumunska a Království SHS (Jugoslávie) s určením přímo pro frontu byl většinou moderní a v dobrém stavu.

Československá a rakouská vláda uzavřely 13. 12. 1918 rámcovou smlouvu, podle níž měl být vojenský materiál na území obou států uvolněn k využití ve výši jedné pětiny z celkové sumy, reálné dělení však mohlo být plně realizováno za účasti všech nástupnických států.

Objektivně nejpříznivější podmínky pro činnost institucí, řešících dělení materiálu bývalé císařské armády se nacházely v Německém Rakousku a ve Vídni - existovaly zde centrální sklady výzbroje, záložní útvary, školy technických druhů vojsk, pouze zde byl přehled o skutečném stavu a dislokaci všeho materiálu (ovšem kromě změn, vyvolaných koncem války a rozkladem armády). Kromě dočasných orgánů Německého Rakouska, snažících se v rozporné poválečné atmosféře o získání materiálu výhradně pro své potřeby, zde působila vyslanecká konference, složená ze zástupců nástupnických států, tedy i Československa, která se prostřednictvím Mezinárodní likvidační komise snažila harmonizovat často i protichůdné zájmy jednotlivých zemí. Československá armáda se do této práce zapojila vlastní misí, jejíž označení, početní složení i rozsah povinností se měnil s vývojem situace, hlavním úkolem zůstalo vymáhání vojenského materiálu pro čs. potřeby, jeho přejímání a odesílání do republiky.

Uvedenou činnost komise a tuto formu získání materiálu rakousko-uherské armády ukončilo uzavření mírové smlouvy s Rakouskem v září 1919, která nepočítala Československo k mocnostem, jimž by měla náležet i další výzbroj a výstroj. Československá vláda byla poté nucena potřebný materiál nakupovat, často i za nevýhodných podmínek. Oproti svým původním záměrům získala tedy Československá armáda nepoměrný díl vojenského materiálu, navíc svou kvalitou i celkovou strukturou jen zčásti vyhovující naléhavým potřebám.

Dělení Československé armády v březnu 1939 probíhalo ve specifických podmínkách zániku ČSR a pod bezprostředním vlivem nacistického Německa. To také určovalo základní

rysy tohoto improvizovaného procesu, jenž byl vynucen vnějšími okolnostmi a kdy tedy nemohlo dojít k jeho systematickému naplánování.

Jisté předpoklady ovšem v elementární podobě vytvořily již státoprávní změny pomnichovské ČSR, zejména ústavní zákon z 22. 11. 1938 o kodifikování **autonomie Slovenska a Podkarpatské Rusi**. V jejich pojetí sice armáda zůstávala jednotná a společná (vojenské složky všech stupňů zatím nepodléhaly orgánům autonomních vlád a tyto měly za úkol pouze spolupůsobit při odvozech a ubytování vojska), staly se však základem pro následný tlak autonomistů právě ve vojenské oblasti.

Jednalo se zejména o požadavky dislokovat na Slovensku vyšší počet jednotek, zvláště speciálních (v roce 1938 činil mírový stav armády na Slovensku třetinu celkových sil), dále zde umístit pouze jednotky se slovenským mužstvem a veliteli (v roce 1938 na Slovensku sloužilo 46,4 % z počtu všech slovenských důstojníků, 78,6 % slovenských rotmistrů a 77,5 % slovenských dělesloužících poddůstojníků). Velení armády již v předchozích měsících provedlo **částečnou redislokaci**, a to také s ohledem na ozbrojené srážky s maďarskými a polskými polovojenskými formacemi na jihu a severu Slovenska. Posílilo jeho území 12. divizí z Moravy, dalšími motorizovanými silami a letectvem (celkem zde pak bylo 15 vyšších jednotek v divizní hodnotě). Požadavek dodržení národnostního klíče nebyl reálný: v případě mužstva kontingent slovenských branců nemohl pokrýt potřeby zde rozmístěných útvarů, u důstojníků a rotmistrů byla tato disproporce ještě podstatně větší.

Autonomní slovenská vláda prosadila 12. 12. 1938 požadavek na zřízení **instituce vládních delegátů** v ústředních ministerstvech - na MNO působil Štefan Haššík, zástupcem MNO ve slovenské vládě byl Ferdinand Čatloš. Z jejich aktivity vzešel nerealizovaný požadavek na MNO, aby byl zpracován přehled aktivních i záložních, případně penzionovaných slovenských důstojníků, které by slovenská vláda mohla navrhnout na místa, kde "jejich přítomnost bude potřebná nebo žádoucí".

Jednotu armády současně cíleně oslaboval tlak ze strany části slovenské politické reprezentace, zaměřený především na prosazení posunu v ideovém působení na příslušníky armády. Aktivitu v tomto směru vyvíjeli v prvé řadě představitelé Hlinkovy gardy spolu s pokusy přímo vstupovat do řešení některých armádních, zvláště personálních otázek v jednotlivých posádkách na Slovensku. Touto formou postupně rostlo i napětí mezi místními slovenskými orgány státní správy a velením posádek. Organizování protičesky laděných akcí objektivně rozkládalo bojeschopnost armády. Její urychlená demobilizace a propuštění dvou ročníků prezenční služby znamenalo počátkem března 1939 snížení stavu na 90 000 mužů a organizační redukcí na 12 divizí.

Vlastnímu zániku ČSR předcházela ve dnech 9. - 13. 3. 1939 vojenská akce, již se čs. vláda pokoušela oddálit proces rozpadu státu. Vyhlášení výjimečného stavu na území Slovenska a obsazení některých institucí v Bratislavě zejména vojenskými posilami z Čech však v konečném důsledku jen urychlilo (vedle rozhodujícího tlaku Německa) jeho oddělení od českých zemí.

Vyhlášení samostatného Slovenského státu a okupace českých zemí německou armádou vytvořily **zcela novou situaci** i ve vojenském ohledu. Čechy a Morava byly Hitlerovým výnosem ze 16. 3. 1939 zbaveny práva udržovat vlastní armádu; měly pouze možnost "postavit vlastní svazky k udržování vnitřní bezpečnosti a pořádku". Za tímto účelem vytvořené **vládní vojsko** však nelze považovat za nástupnickou ozbrojenou složku po čs. armádě. Vládní vojsko vzniklo výnosem protektorátní vlády z 25. 7. 1939 jako "doprovod německé branné moci". Pouze v personální oblasti zde nalezneme určitou částečnou kontinuitu: MNO v likvidaci přeřadilo do vládního vojska 490 důstojníků, 2935 rotmistrů a 2515 dělesloužících poddůstojníků, původně s cílem jejich pozdějšího využití v souvislosti s budováním ilegální vojenské sítě Obrana národa. V letech 1940-1943 byl počet příslušníků vládního vojska upravován limitovaným nábořem. Organizační struktura, materiální zabezpečení (pouze lehké zbraně) i úkoly se utvářely bez návaznosti na bývalou čs. armádu.

Podobu **slovenské armády**, brannou politiku slovenské vlády a vojenskou doktrínu zásadně ovlivnila Smlouva o ochranném poměru mezi Německou říší a Slovenským státem z 18. 3. 1939 a 23. 3. 1939, již Německo získalo možnost přímého dohledu nad formováním a organizací slovenské armády, byla potvrzena platnost existence Ochranné zóny na západním Slovensku s dislokací německých jednotek apod. Na Smlouvu navazovala řada dalších opatření, která ve vojenské oblasti zajišťovala Německu vysoký stupeň kontroly a přímého vlivu. Obdobně si zabezpečilo i rozhodující vliv na produkci moderního zbrojního průmyslu v Pováží. Vlastní legislativní stránku budování slovenské armády upravovala ústava Slovenské republiky z 21. 7. 1939 a branný zákon z 18. 1. 1940, vnitroarmádní poměry se většinou řídily převzatými předpisy bývalé čs. armády, částečně upravenými na základě bojových zkušeností wehrmachtu.

Slovenská armáda se začala formovat na základě **delimitace jednotek bývalé čs. armády**, dislokovaných na slovenském území. S postupným odchodem českých důstojníků přebírali velení jednotek slovenští důstojníci a rotmistři. **Strukturálně** se armáda formovala tak, že ze dvou až tří divizních a jednoho sborového velitelství vzniklo nové velitelství divize, ze zbylých částí dvou až tří pluků vznikl pluk nový. Tento proces zpočátku řídilo stávající Zemské vojenské velitelství Bratislava v čele s F. Čatlošem, na jeho bázi se až později vytvořilo MNO. To stanovilo počty mírové armády na 25 000 mužů (950 důstojníků, 150 rotmistřů, 4800 poddůstojníků, 19 100 mužstva), válečné počty na 52 000 mužů (1700 důstojníků, 300 rotmistřů, 7000 poddůstojníků, 43 000 mužstva).

Personální stránka výstavby slovenské armády se řešila převzetím všech 843 důstojníků a rotmistřů slovenské národnosti z bývalé čs. armády, od roku 1940 aktivizací z moci úřední (zejména se jednalo o učitele z odstoupených pohraničních území) a dále jmenováním absolventů slovenských vojenských škol. Počty českých důstojníků a rotmistřů se snížily z 595 v březnu 1939, kdy se ještě řada z nich na naléhavou žádost slovenských státních orgánů významnou měrou podílela na obraně Slovenska proti maďarské armádě až na konečných 51 osob v prosinci 1939. Ti také sloužili ve slovenské armádě i v dalších letech.

Výzbroj slovenské armády pocházela v převážné většině ze zásob bývalé čs. armády, tj. toho materiálu, který zůstal na slovenském území po odchodu přechodně zde dislokovaných jednotek z českých zemí (ty odcházely zpět do Čech s výzbrojí, v jednotlivých případech jim byl materiál násilně odebírán Hlinkovou gardou). Velkým zásahem do snah využít v plné míře zásob bývalé čs. armády bylo obsazení západního Slovenska německou armádou ihned po 15. 3. 1939 a zajištění zde uskladněného materiálu pro své potřeby (v hodnotě 1 mld. 497 mil. korun jen do dubna 1939, celkově cca za 4 mld. korun).

Přesné kvantitativní **zhodnocení podílu majetku vojenské správy bývalé čs. armády** nelze pro nedostatek podkladů plně vyjádřit. Příslušné oddělení hlavního štábu (MNO v likvidaci) patrně na pokyn německých orgánů zjišťovalo v březnu 1939 hodnotu vojenského majetku na Slovensku včetně vyčištění materiálu, který by mělo Slovensko "vrátit". Výchoziskem byla hodnota investice vojenské správy v letech 1918-1938 na Slovensku a počty branců ze Slovenska. Kritériem se stala tzv. poměrná poplatnost Slovenska, tj. jeho podíl na zaplacených daních (17 %).

V celkových investicích vojenské správy v hodnotě 19 mld. 120 mil. Kč činily výdaje na Slovensko 9 mld. 260 mil. Kč. Daněmi z českých zemí tak byly na Slovensku pokryty investice za 6 mld. 10 mil. Kč.

Z celkového počtu 56 500 branců ze Slovenska pocházelo 14 900 osob (26,3 %). Pokud celkovému kontingentu branců pro rok 1938 příslušel vojenský materiál za 19 mld. 120 mil. Kč, pak slovenské části mělo náležet 5 mld. 30 mil. Kč (tj. 26,3 %).

Z celkových výdajů na Slovensku ve výši 9 mld. 260 mil. Kč činily vojenské stavby a válečný průmysl 1 mld. 700 mil. Kč a na Slovensku zanechaná mobilní výzbroj v hodnotě 7 mld. 560 mil. Kč. Protože však Slovensko podle uvažované poměrné poplatnosti zaplatilo pouze 3 mld.

250 mil. Kč a trvale zde bylo investována 1 mld. 700 mil. Kč, pak mu měla patřit výzbroj a výstroj za 1 mld. 550 mil. Kč (nikoliv 7 mld. 560 mil. Kč).

Hlavní štáb propočel také pravděpodobnou mobilizační potřebu Slovenska, a to na 1 mld. 600 mil. Kč a uzavřel tím, že Slovensku zůstal materiál navíc v hodnotě 5 mld. 960 mil. Kč.

Uvedené hodnoty mají podobu pouhé dobové teoretické úvahy, neboť veškerý pohyb a změna vlastnictví vojenského materiálu bývalé čs. armády byly určovány zájmy německé armády a proto nelze hovořit o dělení v pravém slova smyslu.

Připravované dělení Československé armády nás nabádá k maximálnímu úsilí ve snaze o vzájemné pochopení a dosažení oboustranně přijatelné dohody. Do vztahů mezi Čechy a Slováky historie nenavršila nepřekonatelné překážky, jak tomu často je v případě jiných národů a států, a proto bychom měli mít neustále na paměti, aby tato vzácná skutečnost zůstala i do budoucna zachována.

ŘÍZENÍ RESORTU OBRANY - KOMPETENCE

Redakčně upravená a zkrácená Informační zpráva, kterou zpracoval PhDr. Vladimír Svítek, CSc. z ÚVI Čs. armády letos v září, jistě přinese podnětné informace pro ty činitele, jež se budou podílet na výstavbě národních armád jak České republiky, tak Slovenské republiky. Jsou zde uvedeny zákony a předpisy, které se týkají řízení resortu obrany státu a značná část se zabývá pravomocemi ministra obrany, ale i dalších funkcionářů vojenskoprávních orgánů Francouzské republiky, Spolkové republiky Německo a Rakouské republiky. Pozornost je věnována vztahu správního aspektu civilního a vojenského, systémům civilní, politické kontroly ozbrojených sil v míru i ve válce.

Francie:

- vrchní velení ozbrojeným silám (VVOS) - prezident
- výkonný orgán (VO) - ministr obrany.

Rakousko:

- VVOS - spolkový prezident,
- VO - ministr obrany.

SRN:

- VVOS i VO v míru - ministr obrany,
- VVOS i VO ve válečném stavu - spolkový kancléř.

Vrchní velení ozbrojeným silám v jednotlivých státech je až na nepatrné výjimky svěřeno